

Wijzigingswet accountancysector: wat is de impact op uw organisatie?

In het kort - De Wijzigingswet accountancysector treedt naar verwachting op 1 juli 2026 in werking. Met deze uitgave – bedoeld voor alle accountantsorganisaties – licht de AFM vijf onderwerpen uit die in deze wet worden geregeld en die impact kunnen hebben op uw accountantsorganisatie.

Samenvatting

Met de Wijzigingswet accountancysector heeft de minister van Financiën aanvullende maatregelen genomen om bij te dragen aan de kwaliteit van wettelijke controles. De kwaliteit van wettelijke controles is de basis voor het vertrouwen in de controle en een voorwaarde voor vertrouwen in de accountancysector. De maatregelen ondersteunen onder meer een kwaliteitsgerichte cultuur binnen accountantsorganisaties.

Zoals uit de naam van de Wijzigingswet accountancysector al blijkt, betreft het een wet die aanpassingen doorvoert in andere wetten. De inhoud van deze wet zal voor onderstaande onderwerpen 1, 2 en 5 in samenhang met de Wet toezicht accountantsorganisaties en voor onderwerpen 3 en 4 in samenhang met de Wet op het accountantsberoep moeten worden gelezen.

In deze uitgave brengt de AFM vijf onderwerpen uit de Wijzigingswet accountancysector onder de aandacht van accountantsorganisaties en hun beleidsbepalers. Sommige onderwerpen betreffen bepaalde groepen accountantsorganisaties; andere onderwerpen hebben een impact op alle accountantsorganisaties. De AFM roept beleidsbepalers van accountantsorganisatie op kennis te nemen van deze onderwerpen, zodat ze kunnen nagaan wat de impact is op de eigen organisatie, en welke acties mogelijk nodig zijn.

1. Versterking governance grootste accountantsorganisaties
2. Verduidelijking medeverantwoordelijkheid accountantsorganisatie voor kwaliteit wettelijke controles
3. Audit quality indicators voor OOB-accountantsorganisaties
4. Aanwijzigingsbevoegdheid voor organisaties van openbaar belang zonder accountant
5. Melding van gebreken in een wettelijke controle bij de AFM

Heeft u vragen over de Wijzigingswet accountancysector? Stuur dan een e-mail naar wta@afm.nl.

1. Versterking governance grootste accountantsorganisaties

De wet introduceert nieuwe governancevereisten voor accountantsorganisaties met een reguliere vergunning voor het verrichten van wettelijke controles (AO's-RV) die gedurende drie aaneengesloten boekjaren aan de volgende groottecriteria voldoen:

- Een omzet uit wettelijke controles van ten minste €3.000.000 per boekjaar; en
- Ten minste 150 wettelijke controles per boekjaar.

Op deze **grootste AO's-RV** worden door aanpassing van de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta, ingevoegd artikel 24c) de volgende drie governancevereisten van toepassing, welke momenteel al gelden voor accountantsorganisaties met een vergunning om tevens wettelijke controles bij organisaties van openbaar belang te verrichten (OOB-AO's):

- Geschiktheidsvereiste voor beleidsbepalers behorende tot drie collectieven (dagelijks beleidsbepalers accountantsorganisatie, dagelijks beleidsbepalers hoogste netwerkonderdeel in Nederland, leden intern toezichthoudend orgaan) van de accountantsorganisatie (artikel 16, derde tot en met zesde lid, Wta);
- Dagelijks beleidsbepalers van de accountantsorganisatie verrichten geen andere werkzaamheden dan die van dagelijks beleidsbepaler van de accountantsorganisatie, tenzij het toezichthoudende orgaan hiervoor goedkeuring verleend (artikel 16a Wta);
- Verplichte instelling van een stelsel van onafhankelijk intern toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken van de accountantsorganisatie, wat omvat een toezichthoudend orgaan bestaande uit ten minste drie natuurlijke personen (artikel 22a Wta).

Op grond van een overgangsbepaling in de Wijzigingswet, gelden voor AO's-RV die bij inwerkingtreding van artikel 24c Wta al gedurende drie boekjaren aan de groottecriteria uit dat artikel voldoen, de drie hiervoor genoemde vereisten een jaar na inwerkingtreding van artikel 24c. Als artikel 24c Wta op 1 juli 2026 in werking treedt, betekent het dat de drie hiervoor genoemde vereisten dan vanaf 1 juli 2027 van toepassing zijn.

Als artikel 24c Wta op 1 juli 2026 in werking treedt, betekent het voor het geschiktheidsvereiste dat een grootste AO-RV vanaf 1 juli 2027 natuurlijke personen behorende tot de drie collectieven pas in functie mag laten treden nadat de AFM de geschiktheid van de beoogde beleidsbepaler heeft vastgesteld.

Ten aanzien van de natuurlijke personen behorende tot de drie collectieven die voor of op 30 juni 2027 al in functie zijn, dient de AFM binnen een jaar vanaf 1 juli 2027 te oordelen over de geschiktheid van deze beleidsbepalers.

De AFM is al in contact met accountantsorganisaties waarvan zij meent dat die (mogelijk) als grootste AO's-RV kwalificeren. Mocht u van mening zijn dat uw accountantsorganisatie ook als grootste AO-RV kwalificeert, en uw organisatie is over het voorgaande nog niet benaderd door de AFM, dan verzoeken wij u contact op te nemen door een e-mail te sturen naar: wta@afm.nl.

Voor de **grootste AO's-RV** en **OOB-AO's** worden de bevoegdheden van het vereiste interne toezichtorgaan aangevuld met bepaalde goedkeuringsrechten (aanpassing artikel 22a Wta). Het gaat hierbij om goedkeuringsrechten over een voorstel voor winstuitkering, het aangaan of verbreken van een duurzame samenwerking van de accountantsorganisatie, het nemen (of ingrijpend wijzigen) van een deelneming in een andere vennootschap, het doen van investeringen en het beëindigen van de arbeidsovereenkomst van een aanmerkelijk aantal werknemers.

2. Verduidelijking medeverantwoordelijkheid accountantsorganisatie voor kwaliteit wettelijke controles

Voor **alle AO's** wordt met de wet verduidelijkt de medeverantwoordelijkheid van de accountantsorganisatie voor de kwaliteit van haar individuele wettelijke controles (aanpassing artikel 18 Wta). De aanpassing bepaalt dat het stelsel van kwaliteitsbeheersing zodanig is ingericht dat de kwaliteit van de wettelijke controles is geborgd. Hiermee krijgt de bepaling over het stelsel van kwaliteitsbeheersing een kwaliteitsdoelstelling mee.

Deze verduidelijking van de medeverantwoordelijkheid van accountantsorganisaties voor de kwaliteit van wettelijke controles weerspiegelt de ontwikkeling in het accountantsberoep waarbij de kwaliteit van een wettelijke controle in grote mate wordt beïnvloed door de accountantsorganisatie, naast de individuele accountant.

Dit vereiste zal in lagere wetgeving nader geconcretiseerd worden door eisen te stellen aan het stelsel van kwaliteitsbeheersing, ter invulling van deze medeverantwoordelijkheid.

3. Audit quality indicators voor OOB-accountantsorganisaties

Voor de **OOB-AO's** wordt in de Wet op het accountantsberoep (Wab) een verplichting van toepassing om periodiek bij de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) te rapporteren over kwaliteitsindicatoren, veelal aangeduid als *audit quality indicators* (invoeging artikel 45a-45c Wab). De NBA maakt de gerapporteerde informatie vervolgens openbaar.

Het gaat om indicatoren die inzicht geven in factoren die van invloed zijn op de kwaliteit van wettelijke controles. Van het invoeren van kwaliteitsindicatoren kan op zichzelf geen kwaliteitsverhogend effect worden verwacht. Maar data dragen wel bij aan het voeren van een goede discussie en het nemen van gefundeerde beslissingen door alle belanghebbenden, zoals bijvoorbeeld controlecliënten maar ook de accountantsorganisaties zelf.

De te rapporteren kwaliteitsindicatoren zullen in lagere wetgeving onder de wet, zijnde een ministeriële regeling, worden vastgesteld.

4. Aanwijzingsbevoegdheid voor organisaties van openbaar belang zonder accountant

Voor **OOB-AO's** is het relevant kennis te nemen van de toekomstige regeling waarbij – als ultimatum remedium – een OOB-accountantsorganisatie aan een organisatie van openbaar belang (OOB) wordt toegewezen (invoeging artikel 54a-54e Wab). De minister van Financiën heeft de Tweede Kamer geïnformeerd dat hij deze regeling pas van kracht wil laten worden als hij ervan overtuigd is dat er een OOB is die alle zaken op orde heeft en toch geen accountantsorganisatie heeft kunnen contracteren.

De regeling geeft een OOB die ondanks redelijke en tijdige inspanningen geen accountantsorganisatie bereid vindt de opdracht tot een wettelijke controle van hun financiële verslaggeving te aanvaarden, de mogelijkheid om bij de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) een aanvraag in te dienen om een OOB-AO toegewezen te krijgen. De NBA krijgt de bevoegdheid om te besluiten over het verzoek van een OOB om aanwijzing van een OOB-AO.

Deze regeling laat de minister van Financiën nog niet bij inwerkingtreding van de rest van de Wijzigingswet in werking treden, maar pas op een later moment als de minister besluit dat daartoe een noodzaak bestaat.

5. Melding van gebreken in een wettelijke controle bij de AFM

Voor **alle AO's** wordt met deze wet de geheimhoudingsplicht voor accountantsorganisaties (aanpassing artikel 20 Wta) beperkt om bij de AFM melding te kunnen maken van mogelijke gebreken in een wettelijke controle. Met deze wetsaanpassing is de verplichting van accountantsorganisaties tot geheimhouding van vertrouwelijke gegevens of inlichtingen niet van toepassing als zij worden verstrekt aan de AFM in verband met de melding van een door een accountantsorganisatie geconstateerde mogelijke overtreding van de Europese Auditverordening of de Wta. Een mogelijke overtreding van de Wta kan zich bijvoorbeeld voordoen als een accountantsorganisatie een wettelijke controle overneemt van een andere accountantsorganisatie en in de voorgaande controle onregelmatigheden aantreft.

De AFM kan de meldingen betrekken in haar toezicht op accountantsorganisaties en hun externe accountants. Daarmee kunnen deze meldingen bijdragen aan de duurzame verhoging van de kwaliteit van wettelijke controles en daarmee het verhogen van het vertrouwen in de controles en de sector.

Een dergelijke melding van gebreken in een wettelijke controle kan bij voorkeur per e-mail (wta@afm.nl) worden doorgegeven.